

VECKOBLADET

Utkommer fredagar

28:e årg. 2002 Fredag 19 april

13

Policydokument för Veckobladet, Lund

1) Veckobladet har som en av sina uppgifter att informera om Vänsterpartiets och Ung vänsters politik. Framför allt som den kommer till uttryck i Lunds kommun och Skåne-regionen, men även på riksnivå. En annan uppgift är att som ett oberoende socialistiskt organ kritiskt granska denna politik. Veckobladet syftar också till utgöra en arena för en socialistisk ideologisk, teoretisk och politisk utveckling.

2) Styrelserna för vänsterpartiet och ung vänster i Lund utövar inget inflytande på tidningens utformning och innehåll. Däremot åvilar det ägarerna tillsammans

-att utse ledamöter av redaktionskommittén och ansvarig utgivare
-att efter förslag från redaktionskommittén besluta om policydokument

-att genom ekonomisk ram möjliggöra veckobladets utgivning

3) Veckobladet leds av en redaktionskommitté (RK), som utser de medarbetare som ansvarar för produktionen av Veckobladet enl schema. Redaktionskommittén redovisar inför Vänsterpartiets styrelse VB:s ekonomi och utser kassör som sköter rä-

kenskaperna. Redaktionskommittén utarbetar själv en arbetsordning för Veckobladet som tillställs styrelserna för kännedom.

4) Veckobladet skall upplåta sina spalter till debatter utan andra begränsningar än de pressetiska. Detta sker under överinseende av ansvarige utgivaren (vid dennes frånvaro av stft ansv utg) i enlighet med Tryckfrihetsförordningens 4 kap. 3 § som stadgar:

"Utgivare av periodisk tidskrift skall innefatta befogenhet att öva in-seende över skriftens utgivning och bestämma över dess innehåll så att intet däri får införas mot utgivarens vilja. Inskränkning i den befogenheten, som sålunda tillkommer utgivaren, vare utan verkan"

5) Redaktionskommitténs strävan är att framställa en tidning med varierat innehåll präglad främst av politik, kultur och debatt. I debatter skall alla bemötas med respekt för sina åsikter. Veckobladets spalter är också öppna för andra politiska uppfattningar än vänsterpartiets och ung vänsters.

Antaget på medlemsmöte i Vänsterpartiet, Lund 11 april 2002

VB andas - alltså lever vi!

Förra torsdagen beslutade vänsterns medlemsmöte att anta redaktionskommitténs förslag till policydokument för VB. (Se ovan)

Nu är det upp till läsarna (t ex *Aase Bang* i Karlstad) att döma VB.

I detta nr återkommer *Jörn Svensson* med en artikel. Jörn kommer att medarbeta varannan vecka i VB.

Gunnar Sandin har intervjuat Lars Werner (om tåg förståss).

Mats Bohgard kåserar kring 1 maj och ungdomars språkbruk.

Anders Neergaard skriver ett initierat referat från en föredrag som *Mattias Gardell* höll på Kulturen förra söndan, om rasismens rötter.

Med detta nr får du dessutom en bilaga om rasismen! Den ingår i en politisk/teoretisk serie som produceras av *Robert Nilsson*.

Det är en bonuspoäng till alla prenumeranter. Du har väl fått inbetalningskort? Släng inte bort det!

Nygammal redaktör

Nästa vecka går *Charlotte Wikander* in som aktiv medarbetare. Hjälper henne med texter!

VB behöver fler medarbetare! Bl. a. någon som vill sköta bokföringen. (Nita har sagt upp sig). Kanske du kan hjälpa oss några timmar i månaden. Du kanske kan få en viss ekonomisk ersättning.

Medarbetare sökes också till andra uppgifter, (*Gunnar Sandin* kallar dom volontärer)

Du får en spännande inblick i tidningsvärlden genom att hjälpa till med layout och textinsamling. Hör av dig till vår e-postadress (står på sista sidan).

Skeptikerna till redaktionskommitténs förslag befarade att VB skulle komma att censureras – endast praktiken kan utvisa om farhågorna be-sannas.

I detta nr har 0 censuringripanden förekommit.

VB behöver sensorer inte censorer. Den som leser får se.

BV tycker som VB

– Hallå, Veckobladet, det är Lars Werner. Jag ville bara berätta att Banverket tycker precis som ni. Ja, jag sitter ju i Banverkets styrelse, och när jag kom hem från det senaste sammanträdet och läste VB fann jag att vi tycker precis lika.

Jag menar det här med vem som ska äga stationshusen. Det bör alltså Banverket göra, precis som vi äger plattformar och annat, inte ett vinstmaximerande fastighetsbolag som Jernhusen.

– Nu var det inte vår idé utan vi refererade bara vad som står i en aktuell vänstermotion till riksdan.

– Visst, men precis som ni i VB formulerade det resonerade vi i BV-styrelsen. Det gäller att se till järnvägens intressen som helhet, och då kan man inte se isolerat på stationsbyggnaderna. Det finns en symbolisk dimension som inte är oviktig. Det är ju till exempel galet att SJ-ledningen inte ska ha råd att sitta kvar i centralstationshuset utan flytta till ett billigare kontor. Förresten skulle jag gärna se att också Banverket flyttade från Borlänge till Stockholm.

Lars Werner är en trogen VB-läsare. För att visa sin uppskattning gav honom vänsterpartiet i Lund en gång en stående prenumeration. Genom VB får han till exempel sina huvudsakliga informationer om de aktuella motsättningarna i vänsterpartiets Skånedistrikt. Han drar paralleller till liknande motsättningar härnere på 1970-talet.

Som ledamot av Banverkets styrelse har han haft att hantera skånska järnvägsfrågor som Hallandsåstunneln och Citytunneln. Han undrar om den senare är värd sitt höga pris men är också frågande inför kravet på ett yttre godsspår.

Den sortens opinioner som protesterar högljutt över alla järnvägsutbyggnader känner han igen från andra håll i landet. Men Skåne är ett komplicerat landskap med ett tätt järnvägsnät. Trots sina rötter i trakten av Trelleborg dröjde det innan han förstod att man med Kontinentbanan menade järnvägen just dit.

– Hälsa Karin Svensson Smith att hon de andra vänsterpartisterna i riksdagens trafikutskott kunde ha nytta av bättre kontakter med mej såsom styrelseledamot i Banverket. Och hälsa min gamla polare Karin Månsson att hon inte ska låtsas vara ovetande om konflikterna inom vänstern.

Humanister slåss så tofsarna ryker - men föreläser också!

Varje vår föreläser humanisterna i dagarna två. Universitetet kan behöva litet good will efter de omskrivna affärerna med Peter Honetts (och Boel Flodgrens) aktier, med chefen för donationer och för internationella kontakter.

När det gäller tillsättningen av professuren i historia (sökt bl a av kremnologen Kristian Gerner) har många namnkunniga skribenter okunnit och med högt tonläge behandlat ämnet.

De sakligaste och bäst underbyggda inläggen vi sett har skrivits av Humanistkåren resp. Ulfur Arnason. Den sistnämnde med stor erfarenhet från motsvarande tjänsteförslagsnämnd vid den naturvetenskapliga fakulteten.

VB hoppas kunna återkomma med en fyllig och saklig presentation av ärendet. Red. planerar också en artikel om jämställdheten vid universitetet.

Humanistdagarna så: i år är det historiker, arkeologer, filosofer samt företrädare för konst, litteratur och musik som berättar om nya forskningsresultat. Gå och lyssna!

VB återkommer med några referat i nästa nr.

Du hittar programmet på Internet: www.lu.se/info/humanistdag

STOPPA FOLKMORDET! Solidaritet med Palestina!

En demonstration under parollerna:
- Respektera folkrätten!
- Oberoende observatörer till Palestina!
- Nej till ockupation, bort med bosättningarna!
- Bojkotta israeliska varor!

Lördagen 20 april
Samling 1300,
Clemenstorget, Lund.

Talare:
Hanin Shakra,
Ung Vänster.
Marsch genom Lund med avslutning på Stortorget.
Talare:
Yvonne Ruwaida,
miljöpartiet.
Huvudarrangör:
Palestinagruppen i Lund

rl

Gr

Å andra sidan... Nitas lästips!

Det finns en massa som man borde läsa som innehåller en hel del intressant som behövs i de politiska diskussionerna.

Vissa är yngre texter än andra men alla leder till funderingar kring hur vansinniga vi människor är, "varför gör de på detta viset"?

Snart är mina tanke ute i de Jag tenderar till att blir lika irriterad på sådan läsning eftersom den inte verkar förstå allvaret, eller snuddar vid kommentarer som är så "fel" att mina tankar snabbt glider iväg till det mörka hörnet igen.

Men det finns en tidskrift som jag upptäckte för några år sedan som är varken det ena eller det andra.

Nu för tiden heter den "Karavan" fd "Halva Världens Litteratur".

Här finns tunga tankar, här finns politiska hållningar och sorg och glädje, tankeställare och lättare läsning men till sin helhet är denna tidning ett nöje att läsa.

De noveller eller dikter som finns är översatta från alla möjliga (och nästan omöjliga) språk. De är så vackra på sitt speciella sätt att de håller mina tankar hos sig.

Karavan är för mig en riktig njutning att läsa.

e-post: karavan@chello.se

Nita Lorimer

Ställ upp för våra medlemmar i Kävlunge på 1 maj!

V i Kävlunge behöver ditt stöd! Deras möte kan komma att störas av Sverigedemokraterna i Kävlunge. Mötet hålls kl 10.00 på Trekanten Finn i Kävlunge. *Tal av Sten Lundgren, Lucas Lennartsson och Jan Persson.*

Partiföreningen i Lund betalar tåg-resan! Vi åker tåg från Lund 9.52 och är tillbaka i Lund 11.39 - i tid för vår egen demonstration. Samling utanför vita byggnaden vid stationen senast 9.35. *Anmäl dig till Nita Lorimer.*

Sista (3:e) avsnittet av Porto Alegre-rapporten presenteras här: Den politiska strategin

Förra årets våldsspiral och demonisering av den globala rättviserörelsen aktualiserade klassiska frågor om förhållningssätt, politisk taktik och politiska medel. Lika viktig som den politiska plattformen är sannolikt den politiska strategi och den metod för samhällspåverkan som kunde skönjas under mötet. Och också här blev under appell för fred och social rättvisa som antogs under mötet vägvisande. Konflikter skulle lösas genom förhandlingar och dialog och inte genom våld.

Den framtida styrkan i den globala rättviserörelsen beror mycket på hur rörelsen kan stärka sin legitimitet hos

Jörn Svensson:

Angreppen mot vår grundlag

Vem hotar demokratin i Sverige? Knappast några marginalgrupper av förkomna skinnskallar, hakkorsprydda gaphalsar eller stenkastande anarkister. Det verkliga hotet har sin jordmån inom speciella strukturer - ämbetsmannakretsar, näringslivets ekonomiska eliter, kvasivetenskapliga stiftelser och akademier. Våra dagars antidemokratiska reaktion är mån om sin yttre respektabilitet. Det är en del av dess stridsmetod.

Vår grundlag kom till under en efterkrigstidens politiska höjdpunkt, då arbetarrörelsen och den borgerliga vänstern satte dagordningen i författningstänkandet. Därför har vi den kanske mest konsekvent demokratiska grundlagen i världen. Den bygger på vad som kallas folksuveränitetens princip. Den folkvalda riksdagen är statens högsta organ. Den har inget annat organ över sig. Den ansvarar endast inför folket. Regeringen styr riket på förtroende från riksdagen. Förvaltningen är regeringens redskap för styrandet. Det finns en bestämd rangordning i systemet: riksdag - regering - förvaltning.

Folksuveräniteten i fara

I Sverige och övriga Europa finns en reaktionär strömning som angriper folksuveräniteten.

Dess filosofi går ut på att folket och dess förtroendevalda ska kontrolleras och deras befogenheter begränsas. Så ska ske genom att ämbetsmanna- eller expertorgan ska överta, ingripa i eller överpröva riksdagens eller regeringens arbete. Folkmakt ska ersättas med ämbetsmanna- och expertmakt. Filosofins tanke är, att sådana organ äger en högre auktoritet än de demokratiskt utsedda. Organen sägs vara "oberoende" och företräda en sorts högre sanning. Strävandena att på detta sätt kringkärna och förlama demokratin företräds i Sverige av det privata Cityuniversitetet, av det s.k.

den breda allmänheten. Här spelar brobyggandet och skapandet av breda folkligt baserade allianser en stor roll. Samarbetet mellan gamla och nya rörelser blir speciellt viktigt. Händelserna september 11 har härvidlag snarast stärkt den globala rättviserörelsens förutsättningar. Detta speciellt eftersom frågan om militarisering och om utveckling och säkerhet så tydligt förts fram på dagordningen och skapat unika förutsättningar för interaktion mellan den globala rättviserörelsen och freds-rörelsen.

Manöverutrymmet för politisk handling beror mycket på de ekonomiska och politiska eliternas varseblivning av den neoliberala krisens omfattning. Medan icke-väldsprincipen var tydligt förhärskande rådde starkt delade meningar när det gällde

Näringslivets demokratiråd, och av ett nätverk av höga ämbetsmän och professorer. Och angreppen har haft framgång. Riksbanken har undandragits riksdagens inflytande och räntepolitiken kommit i händerna på en styrelse av svinaktigt högt betalda "experter" som enväldigt mixtrar med räntesatser. Turen har nu kommit till statsrevisionen och det är en märklig historia.

Riksskutan driver

Rangordningen i grundlagen innebär, att riksdagen ska revidera regeringen (och i princip hela det statliga fältet). Därför väljer riksdagen bland sina ledamöter 12 revisorer. Dessa har en stab av yrkesrevisorer till hjälp. Regeringen, som i första hand ansvarar för statsförvaltningen har för detta ändamål ett eget organ, Riksrevisionsverket. Att revisionen styrs politiskt beror på att den inte är enbart kameleal utan också handlar om hur politiska beslut har uppfyllts. Nu har en majoritet i riksdagen skrapats ihop för att undandra riksdag och regering all revision. Ett enda organ ska skapas. Tre enväldiga riksrevisorer ska sköta spelet. De ska också bestämma vad som ska revideras. Riksdag och regering är fräntagna sina egna kontrollorgan. Regeringen som ska styra riket, får inte revidera den förvaltning med vilken den styr. Det hela strider dessutom mot parlamentarismens rangordning. Man slår ihop två organ som tjänar olika nivåer i systemet.

Urban (m) Bäckström

Man skulle kunna skratta åt den löjliga filosofi, som här materialiserar sig. Vem tror att riksbankschefen är politiskt "oberoende" och företräder en högre sanning? Herr Bäckström kommer från Carl Bildts innersta politiska stab. Hur "oberoende" är författningsdomstolen i Tyskland, när den inskränker abstrakten för Tysklands kvinnor efter att denna rätt över-

klagats av högerpartierna? Hur politiskt "oberoende" är USA:s högsta domstol, vars inställning till abort växlar med proportionerna mellan konservativa och liberala domare? Och för att ta den senaste idén på detta bisarra fält - EMU-utredningens förslag att regeringen ska ha ett officiellt "expertråd" vid sin sida för att den ekonomiska politiken ska bli den "rätta". Varför inte också, som i Iran, inrätta ett religiöst väktarråd, som kontrollerar att alla politiker håller sig till den rena evangeliska läran? Och varför ska riksdagsledamöter ha frihet att ställa interpellationer till regeringen? Är det inte bättre att inrätta en oberoende Riksinterpellant som objektivt kan bedöma behovet av sådan verksamhet. Och mer sådant kan man väl hitta på om vill vidga marknaden för nya skämttidningar i landet.

Vänsterpartiet svek!

Men skattet fastnar i halsen, när man vet att det är landets eliter som är på krigsstigen för att få folkstyret av avkönas och krympa. Och än värre är, att flertalet inom vänsterpartiets riksdagsgrupp röstade med de borgerliga i revisionsfrågan, tvärtemot sina representanter i konstitutionsutskottet. Eliterna, folksuveränitetens fiender, har gjort en strålande erövring. Det är som Tucholsky en gång sade:

"Die Reaktion hat nichts vergessen, aber alles gelernt."

Håll rättarting!

Nu måste en grundlagsfråga avgöras två gånger med mellanliggande ordinarie riksdagsval. Det gå alltså att hindra det borgerliga anslaget, särskilt om höstens val resulterar i majoritet för S och V. Men då måste partiets grundorganisationer och medlemmar ställa riksdagsgruppen till räkenskap. Och dessutom tvinga den att gå i studiecirkel för att lära sig begripa vad folksuveränitet innebär och kräver.

dialogens meningsfullhet. Det fanns olika uppfattningar när det gäller hur vissa utspel från World Economic Forum i New York som förmedlades till Porto Alegre skall tolkas. Många såg utspelen som ren retorik. En speciellt stor skeptiskhet fördes fram från flera rörelser i Västvärlden. Här beskrevs det politiska ledarskapet som varande som bäst ignorant och som värst kriminellt. Den senaste tidens toppmöten menades illustrera detta - förutsättningar för någon seriös dialog ansågs inte föreligga. Erfarenheterna från sociala rörelser fleråriga samarbete med Världsbanken kring strukturanpassningens lokala effekter (inom det sk SAPRIN nätverket) bekräftade ledarskapets oförmåga att lyssna till rörelsen. Under mötet redogjordes också för de delaktiga rö-

relsernas beslut om att avbryta denna dialog.

Samtidigt upplevde andra att delar av makteliten faktiskt börjat inse att fattigdoms- och de globala rättvisefrågorna börjar bli ett verkligt problem, som på allvar hotar stabiliteten i det internationella politiska systemet. Det senare resonemanget påminner mycket om det som vi inom Attac Sverige själva för och då i termer av det -Gyllene Tillfället-. Med detta förstår vi en historisk situation som skulle kunna medge att de gemensamma intressena, trots menings skillaktigheter och motsättningar, skulle kunna visa på öppningar för olika typer av åtgärder och också skapa förutsättningar för de allianser och det brobyggande som måste till för att en annan värld skulle kunna bli möjlig.

Något som vi uppfattade som en paradox var att det främst var rörelser i Syd som i sin konkreta dagliga kamp, trots sin oerhörda utsatta situation, målmedvetet sökte någon form av politiskt manöverutrymme. Det var också här som de erfarenheter från EU-toppmötet i Göteborg och den konfrontativa dialogen, som vi ville dela med oss av kunde komma till viss användning. Den konfrontativa dialogen användes i Göteborg främst för att identifiera meningskiljaktigheter, och på så sätt synliggöra utvecklingshämmande strukturer och det politiska manöverutrymmet. Denna dialog strävar alltså inte efter att uppnå konsensus vad gäller problemlösningsmetoder och åtgärder. Erfarenheterna från den

vertikala interaktion mellan beslutsfattare och samhällsmedborgare som dialogen ger upphov till kan däremot komma att underlätta en förstärkt horisontell interaktion mellan olika samhällsgrupper och därmed också känslan av en gemensam identitet. Detta skulle kunna öka rörelsens identitet och gemensamma politiska styrka. Samtidigt pekar just erfarenheterna från MSTs arbete i Brasilien på vikten av en tillräckligt stark politisk bas och styrka för att den konfrontativa dialogen skall bli meningsfull. Utan denna politiska bas tar knappast beslutsfattarna den konfrontativa dialogen på allvar utan går mer över till ren retorik i ett försök att plocka politiska poänger.

Erfarenheterna från den konfrontativa dialogen kan alltså bli viktiga i den läroprocess som måste till. Och detta blev nog den viktigaste lärdomen från Porto Alegre. Här spelar oekologiska Paulo Freire och den brasilianska pedagogiska traditionen en viktig roll. Ett brett folkbildningsarbete är ett måste för att erforderliga samhällsförändringar skall komma till stånd. World Social Forum skall här uppfattas som en process, en mötesplats och en inspirationskälla till vidare utbildning. De olika alternativa förhållningssätt till den neoliberala ordningen som lyftes fram under mötet måste prövas och utvecklas i sin specifika lokala kontext genom en demokratisk folkbildningsprocess. Här

ser vi med spänning fram emot den process som inletts att skapa regionala och lokala fora som komplement till världsmötet. Till hösten arrangeras förmodligen ett europeiskt forum i Italien, och i Sverige ligger Skåne Social Forum redan i startgroparna.

ARBETE

När någon säger att han blivit rik genom hårt arbete så bör du fråga: vems arbete?
Don Marquis

Från rasmystik över nazismen till New Age

Söndagen den 7 april gästade Mattias Gardell (MG) Kulturen i Lund. MG är religionshistoriker från Stockholms universitet och pratade under titeln "Rasmystik".

Under den största delen av föredraget redogjorde han för olika rasistiska idéer som växte fram i Tyskland under slutet av 1800- och början av 1900-talet och som kom att utgöra en del av den idéteoretiska grunden för nazismens rasism under perioden 1933-1945, men i det följande refererat har jag valt att betona kopplingarna till dagens situation.

Koppling till pågående utställning

Föredraget kan ses som en uppföljning på den pågående utställningen "Underbara fasansfulla människa - vem har rätt att leva?" - en utställning som utgår från Förintelsen för att belysa fenomen och mekanismer som ledde fram till utrensningen av vissa grupper; särskilt utsatta var judar, romer, homosexuella och funktionshindrade.

Till skillnad från postmodernistiska forskare som betonar kopplingen mellan Auschwitz och det moderna projektet så försökte MG visa hur en del av nazismens rasism istället var framsprungen ur en blandning av religion, ockultism och folklorism.

Efter en relativt noggrann och ingående beskrivning av hur olika rasistiska idéströmningar skapades i skärningspunkten av kristendom, hedendom och 1800-talets landsbygdsnationalism visade MG hur det kommit att utgöra en viktig men mot slutet alltmer perifer del av nazismens rasism.

Koppling till romantiken

Det var ideologer som Rosenberg, Hess och Himmler som utgjorde nazismens "rasmystiker" och som försökte sammanföra idéfåran med den "vetenskapliga" rasismen. Hitler-Tysklands kapitulation innebar till stor

del en total marginalisering av "vetenskaplig" rasism, men inte att rasismen upphörde. Föredragets dominerande del kring det sena 1800-talet fram till Hitlertysklands kapitulation gav en rikt och detaljerad mängd information som var ny för mig och som tydliggjorde nazismens koppling med mystik och 1800-tals romantik.

Vit Maktrörelsen i USA

När så MG hoppar fram till dagens variant av "rasmystik" så lyfter han fram Vit Makt rörelsen. Han har under lång tid studerat USA-varianten av Vit Makt rörelsen genom antropologiskt fältarbete och intervjuer. Här finns, menar han, direkta kopplingar till nazismens "rasmystik" men också egna utvecklingar och omtolkningar. Vit maktrörelsen har sin bas i USA men som MG påpekar är den relativt internationaliserad. På så sätt blandar den historisk mystik med modern teknologi och anpassar rasismen till dagens värld.

Koppling också till new age

I den efterföljande frågestunden fick MG möjligheter att tydligare visa på kopplingar, likheter och skillnader mellan å ena sidan den tidiga "rasmystiken", nazismen och å andra sidan dagens situation med vit makt rörelse, new age och högerpopulism.

Till skillnad från mycket av den allmänna diskussionens fokusering på kopplingen mellan nazism, social misär och arbetarklassursprung betonade MG att ledarskapet huvudsakligen rekryterades från mellanskikt och småborgerlighet.

Vit medelklass

Utifrån sina studier av Vit Maktrörelsen i USA visade han att hämtades från officersfamiljer, högre tjänstemän inom det militär-industriella komplexet. Dessutom från bönder, småföretagare, fackutbildade arbetare och lägre tjänstemän.

Såväl inkomst- som utbildningsmässigt ligger de över genomsnittet. Förvånansvärt nog, menade MG, ger

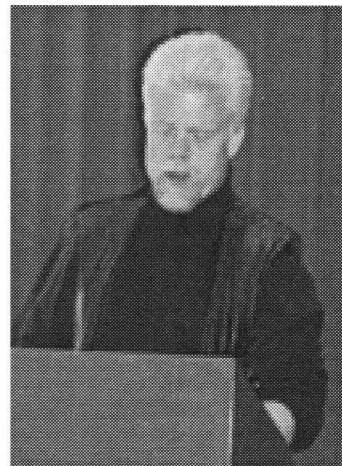
Vit Makt-ledarna intryck av att känna sig marginaliserade och förtryckta. Trots bristfällig information vad gäller den svenska Vit makt-rörelsen finns det enligt MG skäl att förvänta sig en liknande klassammansättning. I förbifarten noterade MG att det var i mycket en klassammansättning som stämde överens med nazismens ledarskap under Hitlertiden.

En begynnande diskussion

Andra kopplingar till dagens situation menar MG att man kan se i tanken om renhet och renande. Såväl "new age" som eko-fascism bär på en del av den "rasmystiska" idétraditionen, även om det inte finns några direkta organisatoriska kopplingar. Här ger Mattias Gardell en öppning mot en spännande diskussion som fortfarande är i sin linda. Trettiotalets renhetsideal kom att leva kvar länge i form av steriliserings- och uppfostringsprojekt. Idag pekar MG på att rasismen renhetstankar har fått andra kopplingar.

På en fråga om kopplingen mellan "rasmystik", vit makt-rörelsen och den parlamentariska högerpopulismen hade MG ett flertal kommentarer. Å ena sidan ifrågasatte han benämningen höger genom att visa på det kollektivistiska projektet som de bär på. Ån starkare uttryckte han sig genom att jämföra dessa rörelser med ett auktoritärt folkhemsprojekt. Mot bakgrund av sin forskning i USA var han mycket skeptisk till att rasismen skulle kunna bedrivas med hjälp av en parlamentarisk strategi då Vit Maktrörelsen är självmedveten om sin ringa folkliga förankring. En försvärande omständighet för Vit Maktrörelsens kamp som skiljer sig från 20- och 30-talets Europa är diskrediteringen av rasism. Något som enligt honom åskådliggörs av en minskande rasism.

Här tappade jag tråden för ett ögonblick, innan jag förstod att MG:s definition på rasism är mycket smal och inte fångar in vad som brukar kallas kulturrasism, en rasism som idag har

Mattias Gardell på Kulturen 7 april

parlamentarisk närvaro i de flesta västeuropeiska länderna.

Ingen materiell förankring

Det var på det hela taget ett intressant föredrag som försökte utlinjera en röd tråd som startar med 1800-tals folklorism, religiositet och ockultism och som blir en del av den nazistiska statsideologin under perioden 1933-45, för att sedan marginaliseras till sekter och vit maktrörelser. I likhet med de flesta idémässiga presentationer finns det hela tiden en risk att idéerna frikopplas från det sociala och politiska sammanhang i vilka de växer fram - att de får ett eget liv.

Debatt inför valet viktig

Därför skulle det vara intressant att följa upp föredraget med ett annat som försöker koppla rasismens idéer till sociala och politiska sammanhang. Med högerpopulistiska och rasistiska partier som gör sig klara för höstens val så är det viktigt att hitta kopplingen mellan idéerna och den värld och de projekt de representerar. Såväl i början som i slutet av föredraget betonade Mattias Gardell att vi ofta antingen tenderar att gulla med ungdomlig nazism eller att demonisera nazister på ett sätt som gör dom till icke-mänskliga. Därmed saknar vi förståelse för hur "vanliga" människor blir nazister.

ANDERS NEERGAARD

VECKOBLADET Svartbrödersg 3, 223 50 Lund. Tel 046/14 33 09. Utges av V-o UV Lund. Prenumerationsavgiften, (se redaktionsrutan nedan) insättes på postgiro 1 74 59-9. **Ansv. utgivare: Ola Hagring** Tel 046/14 33 09. Manus sändes till ovanstående adress el. e-post till: veckobladet.lund@passagen.se Red. förbehåller sig rätt att korta i insänt material. Tryck: KFS AB, Lund. Adressbyte: sänd e-post, eller använd postens adressändringskort.

Begränsad eftersändning. Vid definitiv adressändring sänds tidningen i retur till Veckobladet.

Några tänk inför 1:a maj

Förra veckan fick jag en stund över. Slog mig ner på ett fik i centrala Lund med en kopp och en bunt olästa papper.

Vid bordet intill satt i sällskap två unga damer i 19-årsåldern. Det lät som de pratade i munnen på varandra. De pratade ganska högt. Men emellanåt var de båda tysta samtidigt. En blick åt deras håll förklarade situationen. De pratade inte med varandra. De pratade i varsin mobil och uppenbarligen med kompisar som befann sig någon annanstans, kanske på café i Umeå, Sidney eller i huset intill, vad vet jag?

Jag kunde inte låta bli att ägna några tankar på hur informationsteknologin påverkar umgängesformer och hur det materiella påverkar det sociala. Och sedan spekulera lite kring vad den nya tekniken kommer att betyda för framtida tankar och idéer, d.v.s. inte mer avancerat tänk än vad en tekniker med en marxistisk grundkurs i botten förmår genomföra på egen hand. Återvändande sedan till de tekniska papperna.

Hejdå, ditt jävla lilla..

Plötsligt säger en av de unga damerna med hög, glad och vänlig röst till sin telefonkompis - "Hejdå, ditt jävla lilla luder, då ses vi på onsdag". Efter att ha blivit lite förvånad, efter att inte kunnat undgå att höra den, i mitt tycke, okonventionella avslutningsfrasen på ett telefonsamtal, tyckte jag mig förstå att det här måste vara ett exempel på hur man kan ta över och avdramatisera de okvädningsord som en del pojkar nedsättande använder om och mot flickor i skolorna. Om jag nu oreflekterat, och med den iver som medelålders ibland vinnlägger sig om ett ungdomligt språk för att hålla ålderdomen och döden på avstånd, tyckt att det lät käckt och modernt, och om jag sedan själv skulle försökt säga så på fredags-eftermiddagen till arbetskamrater och studenter: "hej då era jävla små-r, ha en bra helg!" hade det nog inte varit så bra. In kallad till chefen hade man blivit. Disciplinära åtgärder hade kanske vidtagits. Yrkeslivet och familjekonomin hade varit hotade. Några få ord kan nog ha klart märkbara effekter på det materiella.

Nigger, jude och svartskalle

Vågade inte fullfölja tankarna, utan kom i stället att tänka på tidningsartikeln jag hade läst på morgonen som handlade om ett ord som är tabu

för en del, men inte för andra. Att ofentligt en enda gång, oavsett sammanhang, uttala ordet "nigger", skulle för en bleksiktig eller rödbrusig politiker i Förenta Staterna, enligt artikel-författaren, vara tillräckligt för ett abrupt stopp på karriären. Trots att samma ord flitigt används av svarta amerikanska stå-upp-komiker som ett konstgrepp.

Drar mig också

till minnes ett välbesökt möte i en förening där en medmänniska, med ungefär samma hud- och hårkulörer som mina, retoriskt frågade något i stil med: "Vad gör vi med svartskallarna?". Hade där inte funnits en lätt osvensk brytning i rösten eller om samma ord sagts av en lagom fet skåning från Ystad, hade tolkningen blivit en annan.

Senare, på kvällen, hör jag Ariel Sharon säga i teve "Many jews have been killed by the suicide bombers". Hade då någon replikerat med "Och ni judar har startat ett folkmord", skulle denna replik, om än oavsiktligt, med rätta kunnat tolkats som rasistisk. Man kan inte lägga skulden för ett folkmord på en etnisk grupp.

Alla ord är inte till för alla. Kommunikation kan vara svårt. Ordens innebörd kan tolkas olika av olika människor med olika bakgrund, de betyder olika saker i olika sammanhang och de har dessutom betydelse vem som säger dem (kön, ålder, klass, etnisk bakgrund m.m.)

Här kommer kommunisterna

Om vi nu för ett ögonblick tänker oss, rent hypotetiskt, att Lunds gator den 1:a maj skulle prydas av ett antal käckta ungdomar bakom en röd och fin banderoll med texten "Här kommer kommunisterna", skulle man kunna tänka sig många olika slags medvetna budskap samt avsiktliga och oavsiktliga tolkningar. Några exempel:

1) Här kommer ett antal politiskt medvetna människor som kämpar för att egendomen bör vara gemensam eller åtminstone jämnt fördelad i samhället (idealistisk tolkning),

2) Här kommer vi som tycker att SJ, posten, dagis, skolor och sjukvård och lite till ska vara samhällsägt (pragmatisk tolkning),

3) Passa på borgare och njut, snart är er saga slut (till borgerliga politiker och diverse direktörer på väg till rotarylunchen),

4) Här kommer vi som är stadgeenligt kamratliga (till Gunnar Sandin och Gunnar Stensson),

5) Se hit era mes-socialister och miljömuppår, här ser ni oss som inte är rädda för att på allvar ta strid för utsatta människor i världen (till sådana som jag),

6) Här kommer vi som inte låter våra begrepp och vår rena teori förstöras och förorenas av felsteg i det förflutna eller av borgarnas hegemoni -vi är inga opportunist (till dem som bytte namn på partiet),

7) Här kommer vi som är beredda att kasta gatsten på TCO-anslutna polismän. (en hel del jag känner skulle tolka det så),

8) Här kommer den nya superironiska generationens studenter som tränar inför karnevalen (tolkning av hitrest Vellingefamilj som ska lyssna på studentsångarna),

9) Här kommer arbetarcell 73, bestående av stålhårda LO-medlemmar från en av stadens svältfabriker (osannolik tolkning),

10) Här kommer vi som inte är som de global-logo-behängda borgarungdomarna (sympatisk tolkning),

11) Här kommer sossarnas stödtrupper, nog bäst att vännen Göran samarbetar med Moderaterna i stället (möjlig Sydsvenskantolkning),

12) Här kommer vi, avantgardet, som har den historiskt nödvändiga uppgiften att med alla medel och exakt på det sätt som kamrat Lenin anvisat, leda mänskligheten till dess slutgiltiga stadierna där klasser och utgivning har upphört (elak tolkning)

Så här skulle man kunna hålla på länge. Kan inte bestämma mig hur jag skulle tolka det själv. Det spelar nog inte så stor roll. Utgångspunkten till tänket var ju bara hypotetiskt.

MATS BOHGARD

Längtar du efter

ett skolpolitiskt programförslag?

I så fall skall du mejla till:

Lund@vansterpartiet.se

Be att få dig tillsammans Ulla-Britt Peterssons programförslag och kom gärna in med synpunkter på det!

Du kan också ringa till:
tel 046/13 82 13

och tala in ett meddelande om inte Cecilia svarar.

MÖTE MÖTE

KOMMUNALPOLITIK
Måndag 22/4 behandlas bl a kom-munfullmäktige 25/4
BSN norr 23/4 o. BSN öster 24/4
UNG VÄNSTER
Hanin Shakra talar för Ung Vänster på Palestinademonstrationen Clemenstorget kl 13.00 lörd 20/4.
RÖDA KAPELLET
Lö 20/4 appellmöte saml lokalen 10.00 spel Märtenst. 11-12, rep:feministiska + 1,2,8,12,31,39,76,227,231,+ 187, 188, 384.
Sö 21/4 kl 18.45 rep med Joakim repå av fem. progr. Glöm inte Røde Horn 4,5/5.

VECKOBLADET

Detta VB gjordes av:
Rune Liljekvist o Lisa Iregren

För längre material i nästa nr kontakta:

Charlotte Wikander

Manusstopp månd kl 18.00
Manus mottages som e-mail:
veckobladet.lund@passagen.se
diskett. Obs! RTF-format.

Ansv. utg. Ola Hagring

Tel./mail till redaktörerna:
Rune Liljekvist 046-211 50 69
rune.liljekvist@telia.com
Gunnar Sandin 046-13 58 99
Charlotte Wikander 046-13 96 26
ceerjan.wikander@beta.telenordia.se
Vid utebliven tidning eller prenumerationsärend ring:
Cecilia på expen: 046-13 82 13
Prenumerationspris: 200,-/år.
Postgiro: 1 74 59-9 Veckobladet
År expen obemannad lämna meddelande till telefonsvararen.
Röda Kapellet hemsida:
<http://stop.at/RodaKapellet>

Det exotiska eländet och integrationspolitikens misär

Text Juha Jurvanen

Integrationspolitiken framställs ofta som en invandrarfråga. Integrationen anses handla om invandramnas svårigheter att bli integrerade i samhället på olika faktorer i deras etniska och kulturella bakgrund. Därmed blir invandrarintegrationens politikens objekt. Det är invandrarintegration som skall anpassa sig (eller anpassas) till det svenska samhällets »värdegrund«. I Danmark har extremhögern lyckats göra denna typ av assimilationssträvanden till landets officiella politik. Man har påbörjat arbetet med särskilda lagregler som gäller människor med utländsk härkomst – rasistlagar.

Även på denna sidan bron finns samma tendenser. Trångbodheten på Rosengård sägs ibland bero på invandramnas egna vilja att bo tillsammans med sina landsmän för att kunna känna trygghet i gemenskapen. Därmed är utanförskapet självförfällt och frivilligt. Denna »vi svenskar« och »invandrarerna« tar inte hänsyn till att området Rosengård bebos av människor med högst varierande bakgrund både etniskt och kulturellt. Förslag att förbjuda kommunplacerade att lämna placeringskommunen grundar sig på samma villfarelse och kan knappast bidra till att lösa »invandrarproblemet«. På grund av det tragiska Fadimemordet har granskningen av invandramnas kollektiva egenskaper dominerat debatten. Särskilt har »islams kvinnoförtryck« varit under luppen. Mördaren, Fadimes far, var inte ens muslim.

Sveriges »ya« integrationspolitik fyller fem i år. 1997 fastslog man att invandrarpolitik hade misslyckats för att den behandlade invandrarerna som en särskild grupp med specifika behov. I den nya integrationspolitiken skulle »samhällets

etniska och kulturella mångfald tas som utgångspunkt och påverkar den generella politikens utformning och genomförande på alla nivåer«. Betänkandet från Storstadskommittén »Delade städer« (1997) fokuserade på storstädernas segregationsproblematik. Betänkandet slog fast att det finns ett starkt samband mellan socialbidragsberoende och invandrarbakgrund. Segregationen handlar om »sammansvurna ekonomisk, social, etnisk och demografisk segregation« och dess grund är ekonomisk och social, hette det. Segregation handlar alltså om klassklyftor.

Sverige var länge skonad av omfattande segregation och utanförskap. Det kapitalistiska systemets inneboende utslagningsmekanismer bl a på arbets- och bostadsmarknaden motverkades av den generella välfärdspolitik och en välfunderande offentlig sektor. 90-talets ekonomiska kris var ingen tillfällig »formsvacka« i svenska kapitalismens utveckling. 90-talet innebar ett definitivt slut på bygget av det socialdemokratiska »folkhemmet«. Realsocialismens fall och kapitalismens seger förändrade det ideologiska landskapet. Politiskt innebar 90-talet en snabb förändring av politiken från s-märkt till EU-märkt. Socialdemokratin blev allt tydligare ett socialliberalt parti för de välbeställda. Maktförhållandet mellan arbete och kapital förändrades till kapitalets fördel.

Under samma tid fick Sverige en omfattande invandring. Om nykomlingarna hade svårt att anpassa sig, så gällde detta även många andra människor. Det nya Sverige som skapades är annorlunda än det samhället som fanns ännu på 80-talet. Arbetsmarknadens utsorteringsmekanismer drabbade ungdomar, invandrare, ensam-

stående mamor, långtidssjukskrivna och människor med sociala problem. Den tudelade arbetsmarknaden ledde till att välfärdssamhällets trygghetsnät, socialförsäkringsystemet, urholkades. Allt fler står idag utanför systemen och måste uppbära socialbidrag till sin försörjning. Arbetslösheten, ett grundläggande samhällsproblem, bekämpas i dag ute på kommunernas socialbyråer och arbetsmarknadsenheter med kortsiktiga, individorienterade projekt- utan större framgångar.

Integrationen är det tydligaste exemplet på nyliberala politikens misslyckande, men även på arbetarrörelsens oförmåga att formulera ett slagkraftigt politiskt alternativ. Arbetarklassen i Sverige är inte lika homogen som tidigare. De stora skillnaderna i levnadsvillkor och kulturell bakgrund mellan olika grupper gör det svårare att formulera en enande facklig och politisk strategi. Därför har högern dominerat integrationsdebatten i form av timbromannen Rojas. Precis därför riktas högerns ideologiska udd på integrationsproblematiken. Klyftorna är välfärdens och arbetarrörelsens svagaste punkt.

När det gäller socialdemokratin och den regeringspolitiken som har förts under de senaste fem åren, kan man undra om formuleringarna om generell integrationspolitik var allvarligt menade. Den mest uppmärksammade åtgärden från regeringen sida är den sk storstadssatsningen. I propositionen »Utveckling och rättvisa- en storstadspolitik för 2000-talet« (1997/98: 165) talas om stöd för utsatta bostadsområden i storstadsregioner. Sanningen är dock att det handlar om direkt statligt stöd till 25 invandrarstads bostadsområden i landet. Under åren 99–2003 satsas ca. 2 miljarder kronor. Stor del av

summan går till arbetsmarknadsprojekt avsedda för invandrare. I Malmö är det fyra stadsdelar som deltar i storstadsarbetet. Det finns mycket engagemang och goda exempel i detta arbete. Utvärderarna har dock pekat på problemen att förankra projekten i det övriga samhället och att det är svårt att engagera de boende. Naturligtvis är alla försök att lösa de strukturella klassklyftorna med individinriktade åtgärder fruktlösa. Storstadssatsningens betydelse är marginell i sammanhanget.

Även socialdemokraterna tillstår att viktigaste för integrationen är minskade klassklyftor. Därför vill (s) permanenta storstadssatsningen (och klassklyftorna?) i sitt integrationspolitiska dokument.

Invandrarernas utanförskap och politiska apati beror på det strukturella förtryck de utsätts för. Dessa människors behov kommer inte upp på den politiska dagordningen. Samma gäller för andra grupper i dagens svenska samhälle. Den enda »nerifrån-upp« perspektivet som alla konsultrapporter har missat, är att invandrarerna och marginaliserade grupper ställer krav på makten över sina liv. En enad stark arbetarrörelse och socialistisk arbetarpolitik är en förutsättning för integration och välfärd. Vänsterpartiet kan och bör vara en kraft i denna utveckling. Partiet kan växa sig starkare, om vi lyckas engagera de grupper av människor vi säger oss representera. Vi behöver bli tydligare i debatten och i vår politik: antirasism och integration är en ödesfråga för hela arbetarrörelsen och för det kapitalistiska samhällets utvecklingsväg. &

Hur ska Vänstern förstå rasismen?

Text Shai Mulinari

Alla är mot rasism. Ingen vettig människa skulle idag kalla sig nazist. Det är inte svårt att få människor att ta ställning mot Sverigedemokrater och andra högerextrema organisationer. De flesta människor tycker nog också att det är hemskt med den växande bostadssegregationen. Och om man berättar om de stora löneklyftorna mellan svenskar och invandrare, är det många som blir uppriktigt förbannade. Alla är mot rasism men likväl växer den. Hur kan detta komma sig? Vem bär ansvaret för dess utbredning? Och viktigast: hur motarbetar vi rasismen?

Den växande rasismen
Ombedd att redogöra för den växande rasismen hade nog många nöjt sig med att beskriva högerextrema organisationer såsom *Sverigedemokraterna* och *Nationaldemokraterna*. Dessa är lätta att beskriva, lätta att sätt in i ett historiskt sammanhang, lätta att personifiera och lätta att vara emot. Svårare blir det beskriva, förklara och motarbeta de rasistiska strukturerna som på ett så tydligt sätt genomsyrar vår vardag. För den utbredda bostadssegregationen kan ju varken förklaras av Sverigedemokraternas växande stöd eller av den ökande nazistiska brottsligheten. Inte heller kan vi förklara den uppenbart rasistiska debatt som förts i svensk media kring »hedersmord« och »invandrer-kulturer« genom att fokusera på högerextrema organisationer. Och inte heller kommer Vänstern att kunna avskaffa löneskillnaderna mellan »svenskar« och invandrare (som är större än löneskillnaden mellan »svenska män« och »svenska kvinnor«) genom att motarbeta Sverigedemokrater. Bostadssegregation, mediasrasism och etnisk arbetsdelning är inte en effekt av högerextremism utan ett resultat av en ojämn och rasifierad fördelning av makt och ägande i samhället. Grunden för dessa problem, och således även lösningarna på dem, ligger därför i en allmän omfördelning av samhälliga resurser.
Men, tänker nog många, »är det inte för

mycket att kalla Sverige rasistiskt?«. Ett illustrativt exempel på hur rasistiskt det svenska samhället verkligen är, hämtar jag från Göteborgs arbetsmarknadsregion. Forskare har konstruerat ett segregationsindex där grupper placeras mellan värdet 1, som uttrycker en situation av apartheid, och värdet 0, som innebär att bo exakt som den i landet födda befolkningen. Som en jämförelse kan nämnas att värdena för svarta i relation till vita i USA:s storstäder ligger runt värdet 0,8. Detta liknar värdena för katoliker och protestanter i Belfast och på judar och palestinier i Jerusalem. För invandrargrupper från Somalia, Etiopien, Turkiet, Libanon och Irak får vi på Göteborgs arbetsmarknadsregion liknande värden det vill säga runt 0,8. Iranier, chilener och människor från f.d. Jugoslavien ligger runt 0,6.

Institutionell rasism

Rasismen är väldigt konkret för dem som utsätts för den. Att inte få ett jobb, att få sämre betyg, att tilldelas sämre bostad: rasism är satt i system och slår hårt. Men de personer som förmedlar och upprätthåller den strukturella rasismen är oftast svåra att identifiera. Vem är ansvarig för segregationen? Vilka ska man ställa till svars för arbetets etniska delning? Vems fel är det att vissa invandrargrupper utestängs från politiska församlingar? Svaret på dessa frågor

måste sökas inom de institutioner genom vilka samhället organiseras.

Med »institutionell rasism« åsyftas anonyma diskriminerande praktiker inom organisationer eller inom hela samhället. Anonymiteten består i att i stort sätt alla individer lätt kan neka att de utfört diskriminerande handlingar och således kan avsäga sig ansvaret för samhällets rasifiering. Men trots politikernas, arbetsförmedlarnas och arbetsgivarens »goda vilja« är den etniska segregationen på arbetsmarknaden ett faktum. Och eftersom så är fallet måste orsaken till detta sökas inom de institutioner inom vilka dessa människor agerar. En förklaring av rasismen måste också fokusera på de outtalade antaganden och de oemotsagda principer som dessa organisa-

»Rasismen är en ideologi och grundar sig som sådan på materiella förhållanden i samhället«

tioner bygger sin verksamhet kring. Orsaken måste med andra ord sökas i den ideologi som genomsyrar samhällsinstitutionerna.

Samhällsideologier

Rasismen är en ideologi och grundar sig som sådan på materiella förhållanden i samhället. Rasism är följaktligen inte (i likhet med sexismen) något som är viktigt för extremister. Ideologin genomsyrar på ett påtagligt sätt det samhälle vi lever i. Och det är genom samhälliga institutioner såsom media, skola, socialtjänst, arbetsförmedling som rasism, på ett subtilt men mycket effektivt sätt, förmedlas.

Rasism utgör ett grundläggande element i kapitalismen även om rasismens uttryck varierar och förändras över tiden. Genom rasism

Veckobladets bilagered.
Robert Nilsson
(robert.nilsson.031@student.lu.se)

VB kontaktas genom Vänsterpartiet Lund
(046-138181).

För varje artikel ansvarar respektive författare. Artiklarna kan uttrycka åsikter som inte stöds av Vänsterpartiet och Ung Vänster.

osynliggörs och organiseras utsnungen av den rasifierade delen av arbetarklassen med förevändningar om att denna grupps låga löner och arbetssituation har att göra med gruppens kultur: »invandrare är lata, de vill ju bara leva på socialbidrag«. Genom sexism osynliggörs och organiseras utsnungen av den rasifierade delen av arbetarklassen med förevändningar om att denna grupps låga löner och dåliga arbetssituation har att göra med gruppens kön. Ett exempel på detta är det vanliga påståendet om att kvinnor är svagare och därför bör jobba inom »lättare yrken«, trots att undersökningar visar att en undersköterska lyfter mer än en industriarbetare per dag.

Rasism handlar om makt

Följderna av att rasismen institutionaliserats och således sätts i system är påtagligt för dem som utsätts. Ett exempel på detta är den stora grupp invandrar kvinnor vars »kultur« och avsaknad av »social- och Sverigespecifika kompetens« kommit att bli en grund för bevarandet och återskapandet av en etnisk och klassegregerad arbetsmarknad. Det är viktigt att inse att denna och liknande rasifieringsprocesser sker under specifika materiella förhållanden och i en situation där en grupp har makt, de vita kvinnorna och männen, och en annan grupp saknar makt, »De Andra«. Genom denna process kan vissa grupper särskiljas, exkluderas, domineras och förtryckas medan andra kan särskiljas, exkludera, dominera och förtrycka.

Det rasifierade klassamhället

Hur ska vi då förstå den växande rasismens koppling till makt och ägande? En självklar utgångspunkt är de förändringar som skett inom klassamhällets ramar under de senaste årtionden. Det finns nämligen mycket som tyder på det finns ett klart samband mellan rasism och de senaste decenniernas omstruktureringar på arbetsmarknaden och av arbetarklassen.

Kapitalismens utveckling efter Andra Världskriget har inneburit en förändring av arbetarklas-

sens sammansättning och skiktning. Arbetarklassen har förändrats med avseende på yrke, kön, etnisk tillhörighet, nationalitet och geografi. Det är här viktigt att poängtera att den svenska arbetarklassen aldrig har varit homogen. Men genom de svenska kvinnornas inträde på arbetsmarknaden, speciellt under sextio- och sjuttiotalet, och då främst inom den offentliga sektorn, och genom den rasifierade arbetskraftens (såväl män som kvinnor) sysselsättning inom den svenska industrin, har det emellertid skapats en tydlig klassskiktning. Arbetarklassen kan mångt och mycket beskrivas som såväl *genusifierad* som *rasifierad*.

Genom rasistiska och sexistiska maktstrukturer har invandrare och kvinnor sålunda kommit att bli starkt överrepresenterade inom arbetarklassen generellt och i arbetarklassens lägre skikt mer specifikt. Liknande fenomen syns genomgående i Västeuropa och USA även om varje samhällsformation skiljer sig åt i hur genusifiering och rasifiering uttrycks. I en uppskattning av den svenska arbetarklassens storlek och sammansättning noterades att två tredjedelar av alla medborgare födda utomlands tillhör arbetarklassen. Om man då räknar bort alla skandinaviska och nordvästeuropeiska medborgare samt tar med den s.k. andra generationen, framstår det med än mer tydlighet hur rasifierat det svenska klassamhället verkligen är.

Rasism och klassmedvetande

I Sverige har Vänstern länge visat ett intresse för och okunskap kring frågor som rör rasism och rasifiering. En förändring är emellertid på väg att äga rum. När vi nu äntligen vidgar vår teoretiska och praktiska horisont kan mycket inspiration hämtas från Vänstern i USA och Storbritannien som i större utsträckning har arbetat kring dessa frågor.

Den nordamerikanske marxisten Erik Olin Wright menar exempelvis att den komplexa interaktionen mellan »ras«, genus och klass får en rad intressanta effekter på klassorganisering och klassmedvetenhet. I Wrights klassanalys

presenteras data på olika gruppers fördelning över den nordamerikanska klasstrukturen. Enligt Wrights siffror tillhör 51 procent av alla vita män, 67 procent av alla vita kvinnor, 77 procent av alla svarta män och 87 procent av alla svarta kvinnor i USA arbetarklassen. Wright visar också att de svarta arbetarna (oavsett kön) har mycket högre klassmedvetenhet än de vita (oav-

Rasifiering

Den samhälliga process i vilken vissa kulturella och/eller biologiska karakteristika (t.ex. hudfärg) tillskrivs en social betydelse.

sett kön). Även det svarta mellanskiktet var mer antikapitalistiskt än det vita (här finns det dock en skillnad mellan vita kvinnor och män, men båda grupperna är mindre antikapitalistiska än gruppen svarta). Wrights slutsats är att det rasistiska förtrycket på ett tydligt sätt är kopplat till klass. Han menar också detta förtryck skapar en kritisk medvetenhet kring frågor om klass. Mot bakgrund av Wrights resonemang är det viktigt att påpeka att omstruktureringen på arbetsmarknaden och av arbetarklassen inte ska ses som ett problem för Vänstern, utan tvärtom ska ses som en enorm politisk potential.

Makt och ägande

Den strukturella rasismen växer och genomsyrar på ett tydligt sätt vår vardag. Rasism är inget abstrakt tanke-system utan en mycket konkret maktstruktur. Vänsterns uppgift är att motarbeta och bryta ner denna struktur. Vårt politiska arbete måste därför genomsyras av ett antirasistiskt perspektiv. Konkret kräver detta å ena sida en ökad praktisk och teoretisk kunskap och å andra sidan en förändring av vårt politiska

arbete.

Antirasism är inte bara centralt för vilka politiska frågor vi prioriterar utan också hur vi arbetar med dessa. Jag menar här att vi i större utsträckning än idag måste fokusera på frågor som rör arbete, skola och bostad. Vänsterpartiets diskussion kring »makt och ägande« är ett välkommet steg i rätt riktning. Den stundande valrörelsen utgör en lysande möjlighet för oss att just föra upp de ideologiska frågorna på dagordningen och på ett tydligt sätt koppla dem till människors vardag. När det exempelvis gäller frågan om bostadssegregation finns det en rad politiska krav att driva igenom. Dels handlar det om att på olika sätt öka bostadsbyggandet och sänka hyrorna och dels handlar det om att garantera att lägenheterna förmedlas på ett rättvist sätt. Kravet om återinrättandet av en kommunal bostadsförmedling och politiska beslut som tvingar det kommunala fastighetsbolaget till ökat bostadsbyggande borde vara mycket prioriterade frågor för Vänstern.

Organisering för förändring

Samhället är rasifierat. Vänstern har länge blundat för detta faktum. Detta märks inte främst på vår egen organisation och på vilka frågor vi valt att prioritera. Detta har lett till en avsaknad av aktivister med invandrarbakgrund, något som än idag präglar vårt parti (även om vi Skåne kommit mycket långt). Det är emellertid uppenbart att en förändring i rätt riksting är på väg att äga rum och denna förändring går hand i hand med en förändring av vårt politiska arbete. Det är ju ingen slump att det just är unga med invandrarbakgrund som ivrigast driver på det antirasistiska arbetet. I vårt politiska arbete och i synnerhet i den stundande valrörelsen måste vi hela tiden fundera på mot vilka grupper vi arbetar och vilka frågor vi lyfter. Målet med vårt arbete är ju att en genomgripande förändring av makt- och ägandeförhållandena i samhället ska genomföras. En sådan förändring kräver att vi organiserar sig för sina rättigheter.

Rasism går hand i hand med sexism

En reflektion om dynamiken mellan kön och etnicitet

Text Marta Cuesta

Debatten om (vardags)rasism understryker att det är genom en systematisk praxis i vardagen som exkluderande och förtryckande strukturer skapas och bekräftas.¹ Med andra ord, att på ett strukturellt sätt legitimeras en hotbild av »den Andra«, vilken målas upp som potentiell antagonist. Detta ställningstagande förespråkar att olikheter alltid blir reducerade till motsättningar i relation till sociala variabler så som kön, sexualitet, ras, klass. En intressant koppling till den tolkning av vad hegemoniska normer är, blir genom att förstå hur dessa variabler reproduceras, som t.ex. i termer av »koloniserande« språk. En konkret illustration är om hur användningen av begrepp som (invandrar)kvinnor/män har integrerats i det svenska vardagspråk.

Rasism som socialt fenomen, förutsätter en »ideologi« som handlar om maktrelationer i teori och praktik, vilken reproduceras genom ett socialt nätverk (på strukturell och på vardagsnivå), ur vilken olika effekter uppstår, som att det i vissa län (i Sverige) utvecklas tydliga invandrarfientliga förhållanden; vilka på ett konsekvent och medvetet sätt exkluderar en del av sin population oavsett kön-svariabel. På så sätt kan rasism handla om avsiktligt socialt förtryck (liksom sexism, genom könsdiskriminerande mekanismer).

I artikeln *White Women Listen* betonas betydelsen av den svarta feminismen i relation till skapande av ett nytt systemskap! En viktig poäng som belyses är hur kvinnor har osynliggjorts historiskt, men framför allt att osynliggörande inte bara handlar om en metod utan också om en verklig maktstruktur, mer specifikt om »förtryck« på teori och praktik.² Hon skriver:

*When white feminist emphasize patriarchy alone, we want to redefine the term and make it a more complex. Racism ensures that black men do not have the same relation to patriarchal capitalist hierarchies as a white.*³

Det som citatet visar är att rasism/sexism inte bara handlar om en bekräftelse av en ras som den dominanta utan samtidigt om ett kön som det hegemoniska. Med andra ord, att »den hegemoniska manligheten« förutsätter andra underordnade manligheter och att den blir representativ till »heterosexualitet« som norm, vilket ger »vissa« privilegier som inte alla får dela med.⁴ I verkligheten bekräftas detta systematiskt genom t.ex. de förutbestämda platser olika individer får i samhället; eller mer konkret kvinnor och män som har annorlunda sexuell läggning eller ursprung.

Termen kolonisering förutsätter en förståelse av maktförhållanden relaterade till intrång. Enligt Frantz Fanon (1969) kan denna förstås som en process vilken skapar beroendet. Det handlar om en uppfattning av »den Andra« som infödda, men aldrig av »den« som importerade våldet. Fanon skrev om en process som går tillbaka i historia till förmodernitet. Det intressanta i nutiden är att som en konsekvens av globalisering »den infödda« är representativ för den motsatta bilden i »storn«; den som importerar (arbets)krafter och den stereotype bilden av »den Andra« – bäraren av våld i sin ociviliserade beteende.

Det som är viktigt att förstå i en reflektion av kön och etnicitet är att inse att »köns-« eller »rasensens« definieras genom den kontakt de »främmande« och den dominanta kulturen/synen utvecklar, genom vilken olika sort uppfattningar av varandra föreställs. En intressant koppling till den tolkningen av dem hegemoniska normer kan göras här är genom att förstå om hur olikheter blir representativa till, som en negativ stämpel, eller som ett avvikande beteende i relation till det som uppfattas som

kollektiva uppfattningar av »vi« eller »dem«. Där andra »vi« eller »dem« integrerar/insinuerar andra uppfattningar av kön/ras, till exempel.

Problemet förekommer i de fallen, olikheter blir representativa till som »hegemoniserande« kollektiva erfarenheter, där »vissa« inte får möjlighet att tillhöra denna »rådande diskurs«. Då blir »olikhet« reducerad till en subjektiv erfarenhet och i sin tur en bekräftelse av avviken eller det enda sättet att skydda sig, från segregation eller institutionellt våld.

En annan viktig reflektion i relation till kön och etnicitet är att inse att dynamiken mellan dem innebär både motsättningar och gemenskaper, särskilt när dessa kopplas till en access till en klass, där »subjekten« är marginaliserade. På så sätt konfronteras »vita (klass) kvinnor/män« med »färgade (invandrar) kvinnor/män«. En tredje central poäng i förståelse av kön och etnicitet är att inse att »vithet« reflekteras aldrig i termer av en »ras(fixerad) fråga«. En intressant koppling till den tolkning av denna hegemonisk syn blir genom att förstå hur olika villkoren livet kan innebära för individer oavsett, när olikheter innebär förbestämt socialt avstånd.

Som avslutning, vill jag ställa en fråga; På vilket sätt ska olikheter av kön/sexualitet/ras, legitimeras av vänster? Om jag själv skulle svara på frågan kort, skulle jag vilja säga genom en mer tydlig anti-rasistisk politik. Därför det är på så sätt vardagen konstruktivt kan politiseras.

1 P. Essed 1996:15
2 H. Carby 2000:389
3 Ibid
4 R. W. Connell 1995